

Titulació	Tipus	Curs
Humanitats i Patrimoni Digitals	OB	1

Professor/a de contacte

Nom: Clara Masriera Esquerra

Correu electrònic: clara.masriera@uab.cat

Equip docent

Cristina Mercader Juan

Myriam Gonzalez Sanz

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No es requereixen prerequisits específics per cursar aquesta assignatura.

És recomanable que l'estudiantat tingui formació o interès en l'àmbit de les Humanitats, les Ciències Socials, la comunicació o l'educació. També pot ser d'utilitat per a perfils provinents de l'àmbit tecnològic que vulguin explorar l'ús crític i situat de les tecnologies digitals en la difusió i l'ensenyament del patrimoni cultural.

Es pressuposa familiaritat amb l'ús general d'ordinadors i eines ofimàtiques, així com capacitat per llegir textos acadèmics en català, castellà i anglès. El curs no requereix coneixements tècnics avançats, però sí interès per comprendre i analitzar els processos de comunicació i aprenentatge en entorns digitals des d'una mirada inclusiva, crítica i educativa.

Objectius

Aquesta assignatura té com a objectiu principal explorar com es comuniquen i es dissenyen experiències d'aprenentatge relacionades amb el patrimoni cultural en entorns digitals, des d'una perspectiva crítica, inclusiva i centrada en els diferents perfils d'usuaris.

Es parteix de la idea que els recursos educatius i comunicatius digitals no són neutres ni universals, i que cal adaptar-los a les necessitats, interessos i contextos dels públics als quals s'adrecen. Així mateix, es posa

èmfasi en la capacitat de l'educació patrimonial per generar pensament crític, participació activa i transformació social, especialment en espais digitals on les narratives visuals, textuais i interactives poden reproduir o qüestionar desigualtats.

Els objectius específics de l'assignatura són:

- Reflexionar sobre el patrimoni cultural com a construcció social i analitzar les funcions i dilemes de l'educació patrimonial.
- Conèixer i analitzar diferents perfils d'usuaris i públics en relació amb l'edat, els interessos, les capacitats i els contextos socioculturals.
- Valorar els processos comunicatius en el disseny i ús de recursos digitals aplicats al patrimoni i la memòria.
- Explorar metodologies d'aprenentatge que afavoreixin la personalització, l'accessibilitat i la participació.
- Fomentar una mirada crítica davant els continguts digitals, especialment en l'ús d'imatges, narratives i relats històrics o patrimonials.
- Dissenyar propostes educatives digitals orientades a públics diversos, amb intenció transformadora, rigor pedagògic i sensibilitat comunicativa.

Resultats d'aprenentatge

1. CA06 (Competència) Generar estratègies que minimitzin l'efecte de l'accés desigual a la tecnologia.
2. CA06 (Competència) Generar estratègies que minimitzin l'efecte de l'accés desigual a la tecnologia.
3. CA07 (Competència) Integrar aspectes relacionats amb la teoria educativa i la tecnologia informàtica per tal de comunicar de manera efectiva temes culturals a diversos tipus de públic.
4. CA07 (Competència) Integrar aspectes relacionats amb la teoria educativa i la tecnologia informàtica per tal de comunicar de manera efectiva temes culturals a diversos tipus de públic.
5. KA07 (Coneixement) Reconèixer els aspectes educatius i d'aprenentatge necessaris per a la divulgació i comunicació de continguts humanístics i culturals.
6. KA08 (Coneixement) Identificar les estratègies comunicatives que ha d'incorporar un projecte digital per adaptar-se a les necessitats del públic al qual s'adreça.
7. KA09 (Coneixement) Identificar diferents tipus de públic potencial a qui adreçar un projecte digital específic en matèria cultural i humanística.
8. SA09 (Habilitat) Analitzar qualitativament i quantitativament els aspectes comunicatius i didàctics de projectes digitals en matèria cultural.
9. SA10 (Habilitat) Aplicar principis basats en les principals teories pedagògiques en el disseny de projectes digitals en matèria cultural i humanística.
10. SA11 (Habilitat) Identificar les propietats pedagògiques dels projectes digitals en matèria cultural i humanística.
11. SA38 (Habilitat) Analitzar els efectes dels estereotips de gènere en la difusió de productes digitals en matèria cultural i humanística.

Continguts

Bloc 1. Educació patrimonial: finalitats, públics i dilemes

- Concepte de patrimoni cultural: tangible, intangible i digital.
- Educació patrimonial: objectius, funcions i transformació social.
- Patrimoni com a construcció cultural i social. Relació amb la memòria, la identitat i els drets culturals.

- Els públics de la mediació patrimonial: usuaris actius, públics potencials, no públics i col·lectius invisibilitzats.
- Introducció al Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).
- Debat sobre a qui va adreçada la comunicació en patrimoni: anàlisi de casos des de la perspectiva de gènere, inclusió i diversitat.

Bloc 2. Aprenentatge i experiència: fonaments i pràctiques educatives

- Bases psicològiques de l'aprenentatge: desenvolupament cognitiu, motivació, emoció i identitat.
- Models pedagògics: constructivisme, educació activa i socioconstructivisme (Piaget, Vygotsky, Reggio Emilia...).
- Intel·ligències múltiples (Gardner) i representacions socials (Moscovici).
- El cicle d'aprenentatge i la seva aplicació a contextos patrimonials i museístics.
- Estratègies de planificació: unitats didàctiques, seqüenciació, competències i resultats d'aprenentatge.
- Públics per edats i contextos: infància, adolescència, adults i públics especials.

Bloc 3. Comunicació crítica i narrativa en entorns digitals

- El patrimoni com a relat: llenguatge, discurs i storytelling digital.
- Comunicació multimodal: imatge, veu, gest, escenificació i performance (reenactment, arts escèniques).
- Anàlisi crítica d'imatges i narratives visuals des de la perspectiva de gènere.
- Procés i estratègies per a la creació de recursos educatius i comunicatius digitals.
- Casos d'estudi: projectes transformadors com Pastwomen i altres iniciatives participatives.

Bloc 4. Avaluació, impacte i responsabilitat comunicativa

- Criteris d'avaluació de propostes educatives i comunicatives: claredat, rellevància, inclusió i ètica.
- Avaluació de l'aprenentatge i l'èxit comunicatiu en entorns digitals.
- Impacte social dels projectes en la ciutadania: educació per a la ciutadania, cohesió social i sostenibilitat.
- Comunicació i cultura digital amb mirada crítica: riscos, estereotips, exclusions i oportunitats.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions teòriques, debats, anàlisi de casos i tallers	36	1,44	CA07, KA07, KA08, KA09, SA09, SA38
Tipus: Supervisades			
Disseny i seguiment d'un projecte educatiu o	50	2	CA06, CA07, KA08, KA09, SA10, SA11,

Tipus: Autònomes

Lectura crítica, recerca documental i redacció del treball final	64	2,56	KA07, KA08, SA09, SA10, SA11
--	----	------	------------------------------

L'assignatura combina diferents metodologies actives, reflexives i crítiques per tal d'afavorir l'anàlisi i la creació de recursos educatius i comunicatius digitals en l'àmbit del patrimoni. L'enfocament de l'assignatura és participatiu, situat i centrat en l'experiència de l'alumnat, fomentant l'aplicació pràctica del coneixement i la mirada ètica i inclusiva en els processos de disseny.

S'hi combinen:

- Sessionsteòriques participatives, amb reflexió col·lectiva, debats, i contextualització conceptual.
- Anàlisi crítica de casos i de recursos reals, amb especial atenció a la diversitat de públics, a la representació de gènere, i a l'impacte comunicatiu.
- Aprenentatge basat en problemes i per projectes, a través de la creació d'una proposta educativa o comunicativa digital.
- Tallers pràctics i seminaris, centrats en l'ús de narratives, imatges, llenguatge inclusiu i eines digitals.
- Tutories i seguiment personalitzat de l'evolució del projecte.
- Treball autònom supervisat, incloent lectura de textos, anàlisi de recursos i redacció del treball final.

Es reservaran 15 minuts d'una sessió, dins del calendari establert pel centre, per a la realització de les enquestes d'avaluació del professorat i de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi crítica d'un recurs educatiu o comunicatiu existent	45%	0	0	CA06, CA07, KA08, KA09, SA10, SA38
Participació activa i reflexiva a les sessions	10%	0	0	CA07, SA09
Treball final (Disseny d'una proposta educativa o comunicativa pròpia)	45%	0	0	CA06, CA07, KA07, KA08, KA09, SA10, SA11, SA38

L'avaluació de l'assignatura es fonamenta en el seguiment continuat dels processos d'aprenentatge, la participació activa a les sessions i l'elaboració d'un treball final. Es proposa un sistema diversificat i flexible, que permet a l'alumnat personalitzar el seu recorregut d'aprenentatge, escollint entre l'anàlisi crítica i la creació de propostes educatives pròpies.

L'avaluació es divideix en tres components:

- Participació activa i reflexiva a les sessions (10 %)
Es valorarà l'assistència, la participació en debats i activitats proposades per cada professora, així com la capacitat d'aportar reflexions crítiques i col·laboratives.
- Anàlisi crítica d'un recurs educatiu o comunicatiu digital existent (45%), L'estudiant haurà d'analitzar un recurs real, educatiu o comunicatiu digital, existent, utilitzant indicadors específics de qualitat pedagògica, inclusiva i comunicativa. Aquesta activitat serveix d'andamiatge per al treball final, ja que permet identificar criteris aplicables a la pròpia proposta. Es farà feedback col·lectiu i/o personalitzat a partir de l'anàlisi presentada.
- Disseny d'una proposta educativa o comunicativa pròpia (45%), adreçada a un públic específic i basada en els continguts treballats durant el curs.
El treball s'haurà de presentar oralment durant la darrera sessió de l'assignatura.

Bibliografia

Obres de referència general i marc teòric

- Barbeito Thonon, C., Massip i Sabater, M., Bartolomé, S., González-Monfort, N., & Santisteban, A. (2020). Decàleg de criteris de justícia global per a la valoració i l'elaboració de materials curriculars de ciències socials. Bellaterra: GREDICS-Escola de Cultura de Pau,.
- Council of Europe (2018). ReferenceFrameworkofCompetences for DemocraticCulture(Volumes1-3). Strasbourg.
- Delgado-Algarra, E.J. & Cuenca-López, J.M. (2020). Handbook of Research on Citizenship and Heritage Education. IGI Global.
- Fontal Merillas, O. (2003/2013). La educación patrimonial: teoría, práctica y personas. Ed. Trea.
- González-Monfort, N. (2019). La educación patrimonial, una cuestión de futuro. Reflexiones sobre el valor del patrimonio para seguir avanzando hacia una ciudadanía crítica. El Futuro Del Pasado, 10(10), 123-144. <https://doi.org/10.14516/fdp.2019.010.001.004>
- Jorba Bisbal, J., & Sanmarti, N. (1994). La luz y las sombras.
- Pujol, R.M. (2003). Secuenciación y organización del proceso de aprendizaje. Didáctica de las ciencias en la educación primaria. Madrid: Síntesis (pp.223-264)

Didàctica del patrimoni

- González Monfort, N. (2007). L'ús didàctic i el valor educatiu del patrimoni cultural. Ed. Bellaterra.
- Masriera Esquerra, C. (2008). Presentación del patrimonio arqueológico: ruinas versus reconstrucciones. ¿Qué entiende más el público? Iber: Didáctica de las ciencias sociales, 57, 39-51.
- Santacana Mestre & Llonch Molina (2012). Manual de didáctica de l'objecte en el museu. Ed. Trea.
- Santacana Mestre & Martín Pinyol (2010). Manual de museografía interactiva. Ed. Trea.
- Urgell Plaza, F. (2014). Manual d'estudis de públic de museus. Ed. Trea.

Perspectives i casos de mediació, comunitat i digitalització

- García Viana, D. (2020). PASTOR PÉREZ, A; PICAS, M. Y RUIZ MARTÍNEZ, A. (eds.) 21 Assajos al voltant del Patrimoni Cultural / 21 Ensayos sobre el Patrimonio Cultural. JAS Arqueología. Madrid, JAS

Arqueología, 2020. E-rph: Revista electrónica de PatrimonioHistórico, 27, 217-221.
https://csuc-uab.primo.exlibrisgroup.com/permalink/34CSUC_UAB/1c3utr0/cdi_dialnet_primary_oai_dialne

- González Marcén, P. & Masriera Esquerra, C. (2021). Un proyecto europeo digitaliza la memoria de la arqueología experimental para su conservación. PH: Revista del IAPH, 103, 17-19.
- González-Sanz, M. (2019). Mobile learning, realidad aumentada y geolocalización. La ciudad y el patrimonio como ejes transversales de la educación. <https://ddd.uab.cat/record/305814>
- Pastor Pérez, A. & Ruiz Martínez, A. (2016). Nuevas metodologías para comprender las interacciones entre el público y el patrimonio arqueológico urbano. (Disponible a repositoriscatalans en accés obert.)
- Lucia Sokol, O., & Servera, J. (2025). Digitalización 3D en patrimonio industrial: retos metodológicos en el marco de una propuesta participativa. Treballs d'arqueologia, 27, 263-287. <https://doi.org/10.5565/rev/tda.161>
- Manuel Arias et al. (2022). Perspectives on Digital Archaeology: from data production to use.

Gènere, inclusió i intel·ligència crítica

- Prados Torreira, L. & López Ruiz, C. (2023). Arqueología del género: escala de análisis y metodología. Ed. UAM/Museo Arqueológico Nacional.

Programari

No es requereix cap programari concret

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEMm) Seminaris (màster)	1	Català/Espanyol	primer quadrimestre	tarda